

Izhaja vsaki dan.
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Pecniške stvilke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Delnice in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. večer. — Cene oglaševanja na vrsto pevit; poslanice, zahtevke, javne zavzame in domači oglašaji po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne osira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštne-branilnični račun št. 652.541.

Brzjavne vesti.

Spremembe na deželnem predsedništvu kranjskem in na namestništvu v Trstu.

DUNAJ 25. Deželni predsednik kranjski baron Hein je imenovan sekijskim načelnikom v ministerstvu notranjih stvari. Istodobno mu je podeljen veliki križ Fran Josipovega reda. Podnamestnik v Trstu Schwarz je imenovan deželnim predsednikom na Kranjskem. Dvorni svetovalec na deželni vladi v Ljubljani grof Schaffgotsch je premeščen na namestništvo v Trst ter mu je podeljen naslov in značaj podnamestnika. Na njegovo mesto pride v Ljubljano kakor dvorni svetovalec na deželni vladi grof Chorinsky, doslej sekijski svetovalec v ministerstvu za železnice.

Kriza na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 25. »Ogrski biro« poroča: Grof Bela Csiraky je danes predpoludne odpotoval v Sopronj.

BUDIMPEŠTA 25. »Ogrski biro« poroča: Baron Fejervary se poda danes predpoludne na Dunaj ter bo jutri vsprejet od cesarja v avdijenci.

BUDIMPEŠTA 25. Vodilni odbor združene koalicije je po zaslšanju poročila o vsprejemu minule sabote pri cesarju sklenil nastopno: Vodilni odbor združene opozicije priznava in ušuje soglasno modro in patrijotično postopanje državnikov, ki so bili pozvani k cesarju. Obžaluje resno, da ni cesar zaslšal državnikov, ki jih je sam pozval, in ki so zastopniki večine v parlamentu in torej se morajo smatrati kakor voditelji naroda v vseh javnih zadevah. Odbor obaja z ogorčenjem one, ki so cesarju v tem pogledu podali nasvete. Odbor povsem odobrava, da niso voditelji stopili v nikaka pogajanja in da so izjavili, da je od cesarja uročena spomenica naperjena proti ustavi in da ni pripravna, da sanira obstoječe ustavne spore. Konferenca se ob 5. uri popoldne nadaljuje.

BUDIMPEŠTA 25. V Tapoleti so našli okoli vratu sohe Ludovika Košuta navezano vrvc. Sdi sa, da so poskusili prevretni soho.

DUNAJ 25. Lsti poročajo iz Budimpešte, da vzbujajo veliko senzacijo članek v »Magyar Orszagu«, v katerem piše poslanec Lengyel: »Kralj je dal zaupanje madjarskemu narodu; narod mora odgovoriti z nabrušeno sabljico.

Baron Gautsch in Italijanska pravna fakulteta.

DUNAJ 25. Ministerski predsednik je za popoldne povabil na konferenco posl. dr. Erlerja, da se žojim posvetuje o vprašanju glede italijanskega vsoučilišča in glede sklicanja tirolskega deželnega zbora.

Iz Španske.

MADRID 25. Konečni izid volitev v senat je nastopen: Izvoljenih je bilo 109 liberalcev, 52 konservativcev, 4 neodvisnih, 2 karlista, 2 regionalista, 2 republikanec in 9 nadškofov.

MADRID 25. Ministerski svet je določil število kontingenta rekrutov na 60.000 mož ter je odobril kredite, potrebne za svečanosti, ki se bodo vršile povodom obiska francoskega predsednika Loubeta. Odobril je istočasno tudi kredite za pomoženje policije v Barceloni.

BARCELONA 25. Spor radi katalaništnih zastav je poravnal. Oblastinja bo dovolila, da se bo smelo razobešati katalaništno zastavo.

Witte v Berlinu.

BEROLIN 25. Bülow je danes vsprejel Witteja.

Kongres zdravnikov in prirodoslovcev.
MERAN 25. Danes je bil otvorjen kongres zdravnikov in prirodoslovcev.

† Cavaignac.

PARIZ 25. Bivši vojni minister Cavaignac je umrl.

Mednarodni kongres za brodarstvo.

MILAN 25. Danes ob 10. uri dopoldne je bil v navzočnosti kraljevske dvojice otvorjen mednarodni kongres za brodarstvo.

Parnik »Chatam« v sueškem kanalu.

PORT SAID 25. Družba sueškega kanala je sklenila razstreliti parnik »Chatam«, ki se je pogreznil v sueškem kanalu.

† Saccconi.

PERUGIA 25. Umrl je bivši poslanec Saccconi, stvaritelj spomenika kralja Viktorja Emanuela v Rimu.

Ladija se je pogreznila.

HUELVA 25. Parnik »Luigino« je zadel na parnik »Georges Allen«, ki je bil tukaj vsidran. »Georges Allen« se je pogreznil.

Kolera.

BUDIMPEŠTA 25. »Pesti Hrlap« poroča, da je neki kočijaz imenom Peter Fiegel v bolnišnici za epidemčne bolezni umrl za kolero.

Angleška eskadra v Tokiju.

LONDON 25. »Daily Telegraph« poroča iz Tokija: Povodom predstoječega obiska angleškega vztočno-szijskega bro-

dovja v Tokiju pride tjakaj tudi japonsko brodovje.

Švedska in Norveška.

STOKHOLM 25. Švedski delegatje, ki so bili na konferencah v Karlstadu so večeraj zjutraj dospeli semkaj. Na kolodvoru so jih vsprejeli prestolonaslednik, vladar, ministri, vsi tukaj bivajoči državni poslanci in velika množica naroda. Prestolonaslednik se je mnogo časa razgovarjal z delegati. Popoldne se je pod predsedstvom prestolonaslednika vršil državni svet.

Nesreča na železnici.

RUTKA 25. Osební vlak, ki je ob 11. in pol uri po noči odišel iz Ratke v Zsolno je z vso močjo trčil skup s štirimi vozovi, ki jih je vihar s postranskega tira zagnal na glavni tir. Dve osebi sta bili ubiti, dve pa težko ranjeni. Lokomotiva je bila težko poškodovana, en voz osebnega vlaka in en tovorni voz sta bila razbita.

Atentat proti kitajski reformni komisiji.

PEKING 25. (Reuterjev biro.) V trenutku, ko je zapustil Peking železniški vlak, v katerem so se nahajali člani kitajske reformne komisije, je v njihovem vozu eksplodirala bomba. Šov je bil težko, sedem drugih oseb pa manjše ranjenih. Vutifang je bil lahko ranjen. Provročitelj eksplozije, ki se je nahajal v vagonu, je bil raztrgan na drobne kosce.

Dogodki na Ruskem.

PETROGRAD 25. — Kakor poroča »Rus«, je finančni minister obvestil generalnega guvernerja Trepova, da se je bati velikih nemirov v Dombrovaških premogovnikih. Radi tega je policijski oddelek zaukazal oblastnjam tega okraja, naj skrbno pazijo nad delavci.

PETROGRAD 25. (Petrogr. brz. agent.) Car Nikolaj je minolo soboto v pristanišču v Transgundu imel revijo nad vojnimi ladjami »Imperator Aleksander II.«, »Pamjat Azova« in »Admiral Kormilov«, ki so tamkaj vsidrane.

S Kavkaza.

BAKU 25. Mir med Armenci in Tatarji je zopet vzpostavljen.

Govor drž. posl. Vekoslava Spinčiča

povodom svečanega otvorjenja »Narodnega doma« v Podgradu.

Slavni zbor! V početku svojega življenja bil je slovenski in hrvatski narod tudi v Istri sam svoj gospodar — gospodar v svoji domovini ter je sam odločeval o svoji usodi. Še le po več stoletjih svojega lastnega življenja pritisnile o ga trije oblasti: pal je pod Benečane in razne nemške grofe. Za ene in druge je moral sirota naš narod tr-

peti, opravljal je suženjska dela, v potu svojega obraza je moral za druge orati in kopati, sekati in cepiti drva — v obče se je zahtevalo od njega, da mora biti na službo svojim mogočnikom vsaki dan in vsaki čas.

Hvala Bogu, da je ta doba minula! Beneška republika je propala in zmanjkalo je nemških grofov. Samo tu in tam so pridržali še nekoliko vpliva. Še dandanes imajo nekateri grofovi, stanujoči izven monarhije, v različnih župnijah pravico imenovanja župnikov. Nu, tudi potem, ko je nebala vlast Benečanov in nemških grofov, bilo je stanje našega naroda v Istri neznosno. Po vsej deželi je vladalo siromaštvo. Nikdo se ni brigal za siromašni narod. Avstrijske vlade niso mislile na drugo, nego na to, kako o bi naš narod ponemčile. Tedašnjim vladam je bilo na skrbi ponemčanje naroda, nikakor pa ne gospodarski njegov napredek.

Italijani, imajoči prilično inteligencije in nahajajoči se v boljšem materialnem stanju, so se uprli namenom vlade z vso silo. Ta vlada nas je, slabotne, izročila Italijanom na milost in nemilost, da so nas potem dalje tlačili tudi oni. Nu, končno je tudi našemu rodu sinila zora boljše bodočnosti. Napočil je tudi naš preporod, ki je započel z delovanjem velikega Dobrile in raznih drugih rodoljubov, osobito svečnikov, z izdavanjem časopisa za narod »Naša Sloga«, čegar današnjega urednika imamo danes med nami (Žvio Maad 6!) in z narodnimi tabori.

Prvi tabor je bil sklican v Kubed leta 1870, a drugi v Kastav eno leto za tem. Osobito važen za podgradski okraj je bil tabor v Brezovici leta 1883. Na vseh taborih so povdarjali govorniki, da naš narod ne sme robovati drugemu, da ima tudi on pravico do obstanka ter da mora biti sam gospodar na svoji zemlji. Jednoglasično so zahtevali od vlade, da oblasti dopisujejo v jeziku naroda, a največo važnost so polagali na ustanovljanje hrvatskih in slovenskih ljudskih šol po vsej Istri, ker brez šol ne more napredovati noben narod. Splošna želja vseh je bila, da se narodno napreduje. Govorniki so tudi opisavali gospodarsko stanje našega kmeta, ki je bilo jako žalostno. Seljaki so se morali zadolževati radi odkupa desetine, radi slabih letin, radi stoletnega zanemarjanja.

Morali so se zadolževati pri raznih krvoesih, večinoma pri naših nasprotnikih, nahajajočih se v boljšem gospodarskem stanju. Različni krvoesii so živeli jedino od interesa, ki so ga kmetje plačevali za razmerno male izposojene svote. Redki so bili možje, ki so seljaku dajali na posodo za 10—12 od sto. Interesi so bili višji, mnogi višji, 20, 30, 40, 50 od sto in še več.

Bogom Zagreb! Povrnem se lepo na Češko Bijejo sicer tudi tam, ali človek je vendar varnejši. Da, moje vrečice so lepo polne, vsaka ima svoj lep trebušček. Sedaj treba dodati še te lepe dinarje, ki jih je Grga prinesel od prihoda šestnajstine.

V kotu sobe je stala nizka široka postelja škofova, a nad njo v zidu je stala elika svetega Ladislava v širokem lesenem okvirju, podobno malemu oltarju. Slika ni visela, ampak je bila pričvrščena v zid. Škof Ivan je najprej zaklenil vrata od znotraj, potem je šel po prstih do svoje postelje. Tu je potegnil iz neder ključič, ki mu je visel na vratu. Ozrši se še enkrat po sobi, da-li ga ne opazuje kak nepoklican gost, zataknil je ključ močnejše v spojni kot okvirja in slika sv. Ladislava se je odprla v hipu, a za njim je bilo videti v zidu globljo odprtino.

— Ali si hiter, sveti Ladislav, modri varuh mojega blaga! Res, hvala ti! Ali pred grabežljivo roko nikari tako hiteti, marveč skrivaj cekine moje kakor treba. Ne misli, da se bojim. Nikakor ne. Samo žel bi mi bilo, da bi blago, pridobljeno mojim

PODLISTEK.

301

Prokletstvo.

šegodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—š.

— Zbogom! Zbogom! se je odrezal škof na kratko in je kopal se svojima rokama po žepih svoje halje ter vrtel glavo, ne da bi niti pogledal Prišlina. Ko je bil župan že pri vratih, dvignil je škof hitro desno roko in zeklical Grgi:

— Grga stoj!

Župan se je ustavil in je rekel, obrniti glavo:

— Kaj zapoveduješ, gospodar?

— A kaj bo s šestnajstino v Novi vesi? je vprašal škof skrbno. To ti pravim in zapomni si dobro, jaz jim ne darujem niti mrve, in ne vem, zakaj bi jim daroval?

Prišlin ni mogel drugače, nego da je v smehu pokazal svoje zobe, videči lakomnost Ivanovo. Zatem je rekel mirno:

— Ne boj se, izprešati hočem zadnji obol iz črevljarjev, pa če bi imelo biti krvi pri tem. Moram pa ti reči že v naprej, gospodar, da bo tu žetev jako revna.

— A zakaj? je vprašal škof zlovilno, nabravši čelo v gube.

— Črevljarji imajo jako mslu nživ, je odgovoril župan, ali sedaj z Bogom milostljivi gospodar.

Biekup je zakašljaj, pogledal temno v tla in ni odzdravil županu. Ko je bil sam, je začel stopati po sobi sem in tja in še močnejše kopati po halji, kakor da hoče skriti svoje blago po teh globokih žepih in širokih robih halje. Pritiskaje spodaj ob zgornjo ustnico premikal je obrvi sem in tja, pomižikaval neprestano in šepetal nekaj zlovilno ter mrmra. Sedaj je dvignil veliko glavo, zamahnil z roko, zabol svoj prst ka zalec v zrak ter zagrmel ježno:

— Jaz naj podkupujem? Škof Ivan naj bi podkupoval? Svojim denarjem, težko prisluzenim denarjem, a čemu? In s koliko?

V Poreču je živel celo takov krvosec, ki je zahteval »šoldin« za goldinar na dan. Tako so govorili, da se je ljudstva zdelo malo, v resnici pa je bilo to 365 šoldinov na leto za 100 šoldinov, ali 365 goldinarjev na leto za 100 goldinarjev — torej 365 odstotkov!!!

Nekoliko na bolje v tem obziru se je obrnilo, ko so ustanovili v Poreču »hipotekarno banko«, ki jo upravljajo in ki se je poslužujejo naši narodni nasprotniki. S časom se je dokazalo, da banka vendar ne odgovarja potrebam našega naroda. Dosti se je moralo potrošiti poprej, nego se je dočelo do denarja.

In ravno radi tega ni koristno jemati od nje manjše svote. Nadalje ta banka je popolnoma v rokah naših narodnih nasprotnikov ter se od onega, ki jemlje na posodo, zahteva direktno ali indirektno, da se odreče svoje politične svobode, posebnost povodom raznih volitev. Vsaki dan moremo videti, kako so zaupniki banke v raznih okrajih glavni agitatorji italijanske vladajoče stranke, ki naše ljudi zavajajo, jih varajo, se jim groze, »ako ne bi glasovali po komandi iz Poreča«. Končno, ves dobiček pri tej banki je došel v roke naših nasprotnikov, ki so porabljali istega čisto ravno proti našim ljudem.

Obzirom na vse to uvidelo se je končno, da nam treba v Istri posojilnice, pri katerih bi se dobivalo na posodo tudi manjši svoti, na kratek čas, ceneje, in katerih dobiček bi ostajal doma in bi ljudje kraj vseh posojil ostajali svobodni.

To vse je naglašal govornik o »gospodarskih odnosih« na taboru v Brezovici leta 1883. A opozarjal je tudi, da se posojila ne smejo dajati lahkomisljnim ljudem, ampak samo takim, o katerih se ve, da niso krivi svojemu slabemu materialnemu stanju, n. pr. ljudem, ki jih je v rodbini zadela bolezen, smrt, in slinčno.

(Pride še.)

Italijansko vseučilišče — italijanske grožnje in — komedije.

Že manifest italijanskih poslancev v — skrečenem stilu — o katerem manifestu smo na tem mestu podrobneje govorili — je obsežal grožnjo, da Italijani posežejo po skrajnem parlamentarnem sredstvu, ako se vlada in stranke ne bodo hotele upogniti pred njihovim diktatom: Trst ali nič!

Še ostreje so ubrali strune v resoluciji italijanskih dijakov, vsprejeti na shodu minolega petka zvečer v tržaškem gledališču »Rossini«. Ta resolucija označa vladno predlogo za juridično fakulteto v Roveretu kakor »krvavo žaljenje« narodnega dostojanstva in kakor dokaz o nepomirljivem antagonizmu med državnim principom avstrijskim in pravom Italijanom. Ta resolucija izjavlja, da se bodo tudi nadalje borili pod geslom »Trst ali nič!« ter da jih noben »nikoli« ne zasužni v tem boju. Zato otsojajo dosedanje postopanje italijanskega parlamentarnega kluba kakor premeščno ter pozivljajo one poslance, ki so »ostali zvesti volji ljudstva«, naj uporabljajo najkrajnaja sredstva!

Poslanci in za njimi dijaki hočejo imponirati samimi grožnjami. Danes hočejo to, ko

potem in mojo muko, prišlo v tuje roke. Ha! Ha! je nadaljeval škof, nagnivši glavo in smehljaje se pogledal v odprtino:

— Zdravo! Zdravo! Miljenci moji! je mahnil sedaj Ivan z glavo, nu, ste li vsi? Nili katera vrečica dobila peroti? Da vidimo!

Sedaj je začel Ivan potezati iz odprtine vrečice iz surovega platna ter jih pokladal v lepem redu na posteljo. Bilo je v tej vrsti kakih dvajset do trideset vrečic, a na vsaki je bil privezan kosček pergamenta, kjer je bilo zapisano, koliko zlatih rmenjakov ali srebrnih »banovic«, da je v tem platnu. Škof je pogledal, je-li vsaka vrečica trdno zvezana, umaknil se, sklenil roki na hrbtu in menil:

— Pa da ni lepo gledati tako-le vojsko. In kako! In kako! In jaz naj bi komu kaj dal od tega? Nikoli! Nikoli! se je razsrdil škof. Jaz nočem odbijati, ampak množiti. To je pametnejša aritmetika. Ni-li tako, vrečice moje? Ve mi boste tolažilke v motnih dneh moje starosti. Tu sem vam prinesel novih sestric na vašo radost.

(Pride še.)

je jasno vsakemu političnemu otroku v naši Avstriji, da sklep v visokih odločilnih krogih je trden in neomajen, da Italijani se sedaj ne dobe ne vseučilišča in ne fakultete — v Trst!! Te dispozicije v odločilnih krogih so jasne — kakor rečeno — vsakemu političnemu otroku v Avstriji. Edina pot, ki bi jo bili morali Italijani, (ako so hoteli v Trstu priti do visoke šole) ubrati — ali pravočasno!! — je bila ta, da bi bili za vseučilišče v Trstu pridobili lepo večino v parlamentu. Isrečni in odločno izraženi volji parlamenta vlada ne bi se mogla tako upirati, kakor se — ne meni za vse italijanske manifestacije. Italijanski poslanci — ker so šovinisti in ne resni politiki — so hoteli imponirati vladi s tem, da si — niso pridobivali prijateljev. In danes imajo v resnici za Trst nikogar na svoji strani, ker so zamudili — kakor se pravi — brod, ki vrzi čez reko!!

Danes kriče in groze. Ali ta krik in te grožnje ostajajo popolnoma brez efekta. V omami vsled lastnega krika si morda domišljajo, da so veliki, ali faktično niso bili morda še nikdar tako mali na pozorišču avstrijskega parlamenta kakor so ravno danes. Jako drastično jim govori to dunajski »Information«, ki pravi, da še nikoli ni bila kak politična akcija bolj neopravičena in frivolna, nego bi bila italijanska obstrukcija! Ista bi le podala dokaz, da Italijanom ne gre za kulturno potrebo, ampak za politične namene. Zato ne bi italijanska obstrukcija našla simpatij na nobeni strani zbornice. To vedo prav dobro tudi gospoda Hortis in družba, obog česar ni smatrati njihovega manifesta resnega. Da na italijansko vseučilišče v Trstu — nadaljuje »Information« — ni misliti in da ga tudi z obstrukcijo ni možno doseči, to vedo gospode prav dobro. In tako ostane le pri njihovi heroični pozi. Zaključuje pa rešeni list: Tudi če bi vlada — česar pa ni pričakovati — hotela odjenjati: pa bi se slovenski narod najodločneje uprl ustanovi italijanskega vseučilišča v Trstu.

Tako je. Nemci so principijelno proti italijanskemu vseučilišču, Slovanci pa niso znali in tudi niso hoteli pridobiti.

Ali slepi so, kakor smo že večkrat naglašali. Kajti le politiki udarjeni slepoto, mce-rejo ob podanih okolnostih priti do sklepa, kakoršnjega so storili — kakor sporoča brzojavka v sinočnjem »Piccolu« — italijanski poslanci. Sklenili so, da takoj danes zaprično z — obstrukcijo. Ali, čujte ljudje božji, v kak namen!! Zahtevajo namreč, da se predloga o pravni fakulteti v Roveretu stavi z dnevnega reda!! Če se to zgodi, odnehajo od obstrukcije! Gospoda italijanski poslanci smejo biti uverjeni, da bo efekt temu sklepu njihovega naravnost fenomenalen. Svet bo strmel, kako morejo ljudje, ki hočejo biti resni, ob takem resnem vprašanju in v takih resnih časih uganjati — komedije. Zaak komedijašstva pa pritisča tej najnovejši akciji italijanskih poslancev zaključni stavek v rešeni brzojavki. Ta stavek izreka nado, da druge stranke brez vseh težav ustrezajo tej želji Italijanov ter da privole v to, da se odloži razprava o vladnem načrtu za italijansko fakulteto v Roveretu!

Ali da, da, prav gotovo: ni stranke ni vlada se gotovo ne bo kapricirala, da se mora razpravljati. Če je Italijanom to prav, zakaj ne bi bilo vladi in strankam?! Oj otroci, otroci! To je ravno tako, kakor če otrok, da-si je lačen, noče jesti, ker meni, da s tem kaznuje koga. Samo gledajo naj Italijani, kako potem to vprašanje spravijo zopet na dnevni red! Vsepi, ki ga hočejo sedaj doseči z obstrukcijo — ne, ta jim ne izostane! In mi jim prav od srca privščamo še mnogo tacihi parlamentarnih uspehov, ki morajo sledajoči prepričati ves svet, da ti ljudje — niso resni.

Kriza na Ogrskem.

Vse novine se bavijo sedaj s senzacionalno avdiencijo patorice voditeljev madjarskih koaliranih strank. In to se naglašava: da je bil to kritičen dan prvega reda, da je bil način, kakor je vladar — odpravil mogote, nenavaden, naravnost nepričakovan in senzacionalen, in pa, da se je sedaj razmerje pojstrilo do skrajnosti.

Ker so bili Madjari izjavili, da pogajanja z njimi more voditi le Madjar, jim je Dunaj napravil to koncesijo formalne naravi, da je mesto ministra za vnanje stvari grofa Goluchowskega določil Madjara grofa Czira-

kyja, ki pa ni imel gospodoma nič drugega sporočiti, nego da jim nima — nič sporočiti, razup, da se krona ne spušča v nikaka pogajanja ter da se neomajno drži pogojev, ki jih je vladar izročil zastopnikom koalije.

In res se zdi to pot, da je »Dunaj« postal trden in neizprozen. Če je, recimo, še kaj logike in doslednosti na svetu, je pač tako gotovo kakor je solnce za nebu, da krona ne odneha ob armadnem vprašanju. Na drugi strani pa so ali koaliranci ravno ob tem vprašanju tako daleč, da je isto postalo za njih življenjsko vprašanje, od katerega ne smejo odnehati, ako bi tudi hoteli.

Kako ljuto jih je zadelo nepričakovano odlični nastop krone, to je razvidno iz madjarskih listov, ki dajajo na drastičen način izraza svojemu bolnemu presenečenju, svoji konsternaciji in zbežani jezici in svojim grožnjam. Madjarski listi pripoznajo, da je krona napovedala vojno večini parlamenta. Oni pa da vsprejmejo ta boj, ker da so si svestni svoje zmage. Če pa kriči neki madjarski list, da je v rokah Madjarov pravica, a nad njimi veliki Bog — je to zasmehovanje pravice in bogokletje. Oni se hočejo sklicevati na pravico in kazati na Boga kakor svojega zaščitnika — oni, ki gaziijo, kakor ne bolj noben narod na svetu, pravico milijonov svojih sodržavljanov, oni, ki tirajo tudi božji zakon v blato. In če že piše neki drugi list, da je vladar zadal kľofoto narodu madjarskemu, bodi zabeleženo to kakor najhujša nevhvaležnost, ker dejstvo stoji, da smo morali Slovani zadnjih 40 let neizmerno trpeti v ta namen, da so se debelili Madjari v izobilju dobrot, ki jim jih je naklanjal »Dunaj«. In če končno vsklika poslanec Lengyel, da narod ogrski mora odgovoriti s potegeno sabljo — je to le znak hidrofbije, stekline.

Ali na vsaki način je položaj najkritičnejši, napet tako, da ga ni možno več razrešiti z mirno roko, ampak le presekati. Ne ena, ne druga stran ne moreti nazaj, ne da bi se kompromitirali do skrajnosti. Sedaj res ne preostaja drugega, nego izvojevati boj do — konca. In na Dunaju so bili menda pripravljeni za ta slučaj, kajti pogoji cesarjevi zvene kakor ultimatum. Veliko vprašanje, ki je na jeziku vsem, pa je: kakov način boja si je določil Dunaj, da reši to — krizo monarhije?!

Prihodnost Madjarske.

Pod tem naslovom je krakovski »Czas« priobčil članek, v katerem navaja med drugim nastopno: Madjarska kultura nima dovolj moči, da bi vsepoše izpodirivala drugo kulturo. Fakt je, n. pr., da Slovaki po 6 letnem obisku madjarskih šol, ne znajo skoraj nobene besede madjarsko. 32 odstotkov Slovanov in 14 odstotkov Romunov so faktor, ki mora v bodočnosti madjarske igrati velikansko ulogo. Madjarski voditelji ne govorijo radi o tem. Eni teh, zaslepljeni od šovinizma, menijo, da bo madjarska manjšina (42 odstotkov skupnega prebivalstva) zamogla prav lahko pogoltniti narodnosti z »manjšo« kulturo, drugi čutijo morda, da bo slabo za Madjare, toda ne marajo misliti na prihodnost in se omamljujejo le o triumfih madjarskega plemena. O pravičnosti do drugih narodnosti, o kakih narodnostni avtonomiji ne govori nihče in tudi nihče ne misli nanjo. Še le strel pred epično volilno pravico je spomnil na pretečo nevarnost, in ako se koalicijska obrača proti splošni volilni pravici, tedaj se gotovo ne boji toliko triumfov socialistov, kolikor triumfov Slovanov in Romunov. Kratkovidni šovinisti, h katerim je v prvi vrsti pristevati Frana Košuta, zagotavljajo sicer, da se Madjari, kakor gospodujoči narod absolutno ne boje drugih narodnosti, toda previdnejši politiki ne zanikujejo, da za more splošno volilno pravo, ako ne sedaj, pak v bodočnosti omajati madjarsko nadvladbo.

Potovanje Komure preko Kanade.

Iz Londona poročajo: »Times« poroča iz Otave (v Kanadi) nastopno: Japonski pooblaščenec baron Komura odpotuje v ponedeljek dne 2. oktobra iz Vancouverja na Japonsko s parnikom »Empress of India«. Spremljal ga bo baron Kaneko. Oba državnik zapustita New York v sredo zjutraj ter se podata v Montreal, kjer se njihov voz pripne brzovlaku, namenjenemu v Vancouver. Generalni konzul Nosse je priredil vse potrebno za potovanje barona Komure preko Kanade. Pričakovati je, da prirede Japonci

v Vancouverju, katerih je 2000, obema državnikom ovacije. Do Vancouverja boba Komuro spremljali njegov tajnik Sato, zdravnik in postrežnik.

Drobne politične vesti.

Hrvatski ban grof J. Pejačević je minolo nedeljo slavil svoj petdeseti rojstni dan.

— Socijalni demokratje za splošno volilno pravico. Iz Prage poročajo, da je v nedeljo tamkaj 15.000 socijalnih demokratov demonstriralo za splošno in enako volilno pravico ter proti Gautschu in deželnemu maršalu knezu Lobkovicu.

Grof Cziraki, ki je od cesarja pooblaščen, da se pogaja z voditelji ogrske koalicijske, je star sedaj 53 let. Svojo politično karijero je pričel najprej v ministerstvu za pravosodje, potem pa v ministerstvu notranjih stvari. Leta 1891 je postal drugi, kmalo potem pa prvi sekejski načelnik v ministerstvu za notranje stvari. Leta 1895 je položil to čast, ker se ni strinjal s proticerkvenimi zakoni, ki jih je tedanje liberalno ministerstvo predložilo parlamentu. Kmalu potem je bil imenovan velikim dvornim maršalom, kar je še danes. V zadnjem času je bil pristav Tiszova stranke.

Kreta. Iz Carigrada poročajo: Na Kreti se le polagoma vrača mir. Vsled energičnega postopanja angleškega in ruskega poveljnika so odšli ustaši iz okrajev Kandija in Retimno in potem se mir ni več kalil. Francozi so ojačili na novo zasedle kraje Sitie in Hierspetra. V Kissamnos, ki so ga Italijani nedavno zasedli, pridejo tudi ojačenja. Sedaj se nahajajo ustaši samo v zapadnem delu otoka. Pomnože se občinske straže za okraje, ki so v nevarnosti, od 500 na 1200 mož. Zbornica je za to dovolila 300.000 frankov.

Domače vesti.

Odbor pol. društva »Edinost« bo imel nocoj ob 7. uri važno sejo v pisarni dr. Gregorina in dr. Slavika.

— Spremembe med učiteljstvom v tržaški okolici. Gg. Fr. Fonda in g.čna Ludmila Sedevidič sta premeščena z ljudske šole na Katinari na ljudsko šolo v Rojanu. G.čna Marija Pizon je premeščena z ljudske šole na Proseku-Kontovelu v Škedenj. Učiteljicama g.čnam Pizon in Ivani Sabadin ter učiteljem g. Ferd. Kleinmayer je priznana efektivnost. Podučitelj g. Rafael Košovel je s početkom šolskega l. 1905/06. imenovan prvim učiteljem drugega razreda za ljudske šole v tržaški okolici in sicer za šolo v Rojanu. Podučiteljici g.čni Ana Scheimer in Olga Sedevidič so s početkom šolskega leta 1905/06. imenovani za prvi učiteljici drugega razreda in sicer prva za šolo na Proseku-Kontovelu, druga za šolo v Škedenju.

Nadalje sta bili imenovani za prvi učiteljici druge kategorije za italijanski oddelek ljudskih šol v okolici s početkom šolskega leta 1905/06. Karmela Ferjančič za šolo v Barkovljah in Ana Stenta za šolo v Škedenju.

Imenovanje v šolski stroki. Vadnični učitelj na učiteljski pripravništvu v Mariboru g. Josip Fristravc je imenovan glavnim učiteljem na ženski pripravništvu v Gorici.

Razpuščen občinski zastop. C. kr. namestništvo je v sporazumljenju z deželnim odborom v Poreču razpustilo občinski zastop v Brtonigli, ker je 13 občinskih zastopnikov podalo svojo ostavko. A to valed nesoglasja z županom. Imenovan je poseben upravni svet peterih členov, ki ima tudi nalog, da sestavi volilne liste za nove volitve.

Nov urad za obrtne stvari se v kratkem ustanovi v ministerstvu za trgovino. Ta resort bo razdeljen v postavodajalni odsek v oddelek za obrtne zadrage, v industrijski odsek, v oddelek za delavsko varstvo, v administrativni obrtni oddelek in v obrtnotehnični oddelek.

Ali bo sklican deželni zbor istrski? »Omniibus« piše: Deželni zbori bodo sklicani okoli 10. oktobra. Ni še gotovo, da-li bo sklican tudi istrski, ki se nahaja v čudnih razmerah. Čitatelji se spominjajo, kako ni hotela v zadnjem zasedanju večina dež. zbora priti v sejo zato, ker je vlada tudi slovanski odgovorila na neko slovansko interpelacijo. To je pač pravično in kaj takega ne bi kritikovali v nobeni drugi deželi nego v Istri, kjer je slovanska večina prebivalstva. Če hočejo torej sklicati ta deželni zbor, ali

V najem se odda meblirana soba eno ali dvema posteljama Belvedere št. 23 I. 9.

Cevljarski pomočnik se sprejme takoj. — Ogniti se je na naslov Josip Rupel, Barokovlje št. 376.

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5—70 hektolitrov dajapro po jako zmernih cenah trdka Alex. Breyer i sinovi. Križevac.

Brivnica. Naznanja se sl. občinstvu da je brivnica g. A. Žigoi v ulici Stadion št. 1 prevzel g. Anton Žitko in jo izročil v vodstvo g. Paskuala Rakuci. — Členom vseh slovanskih društev, ki se predstavijo z izkaznico, se bodo cene znatno znižale.

Podpisana priporoča slav. občinstvu svojo

gostilno ki se nahaja v

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazoletti (ul. Miramar, vis-a-vis Jahališča Bachschmidt).

Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočilni za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Fizol bokini, maudoloni, kok, kisle zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 klg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. Za večje pošiljke p. n. gg. trgovcem cene po dogovoru.

Drogerija GUSTAV MARCO ulica Giulia št. 20. Droge, barve, pokostj, petrolej, čepiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd. **Zaloga šip in steklenin.**

Pekarna i sladčičarna z lastno tovarno biškotov Fran Lampe TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST krat na dan svež kruh, raznovrstne moke prvih ogrskih mlinov, fine vina v buteljkah, sladice itd. Sprejema naročbe za sladice.

Šunka s kožo po 1 gl. brez kosti 1 gl. 10 nč., plečeta brez kosti 90, slanina in suho meso po 80 nč., presičevi in goveji jeziki po 1 gl. glavina brez kosti kilo po 45 nč. **Salame** dunajske 80, ala krakovske fine po 1 gl. iz šunke zelo prijetljive 1 gl. 20, a la ogrske trde 1 gl. 50 nč., fine ogrske 1 gl. 80 nč. kilo. Velike kranjske fine klobase po 20. **Slivovka** in brinovce I. vrste 1 gl. 20 nč., II. vrste po 1 gl., III. vrste po 70 nč., brinov cvet pravi (Essenz) liter 2 gl. To pripoznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 klg. naprej

JANKO SIRC prekaževalec in razpošiljatelj živil v Kranju.

Dobro znana zaloga manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

Na Proseku priporoča svojo

mirodilnico ki je preskrbljena z vsem v to stroko spadajočim blagom. — Nadalje se nahaja v zalogi železo, šipe in žebli.

JOSIP ŽIGON, mirodilničar.

„SANUS“ novi higijenični zobotrebnički disinfektirani parfemirani zaprošen patent se prodajajo povsod. **C. COMINI, Trst Barriera 28**

MALA OZNANILA

Tomasoni Ulisse Trst slikar-dekorater. Sprejema delo na deseti. Dekoracije sob s papirjem. Slikanje sob in napisov v vseh slogih in na vse načine. Ponarejen les in marmor. Barvanje pohištva, podov itd. Vse po zmernih cenah, točno in hitro. — Delavnica: ulica 'Igo Fasole' št. 19.

Tovarna kisa Bruschina & Hrovath Trst - Riva Grumula 6 **Zaloga vinskega kisa in specialnih kisov.** Konkurenčne cene.

Podpisani priporoča svojo NOVO PEKARNO IN SLADČICARNO pri Sv. Jakobu Trstška ulica 12 (zraven sl. sole). Vedno svež kruh. Pošiljanje na dom. Sprejema naročila in domači kruh v pecivo. Postrežba točna. **Benedikt Subar**

Prva trž. brusilnica na električno moč **Gualtiero Cozzio** Passo S. Giovanni št. 2 (vogal ulice Torrente nasproti kavarne Chiozza izvršuje vsakourstno brušenje in poliranje. Ima tudi v zalogi vsakovrstne nože itd.

Svoji k svojim! Podpisani priporoča svojo zalogo oglja, drva, premoga in drugo razno kurjavo ter petrolej. Pošiljanje na dom. **Josip Muha,** ul. Cavana (uhod ulica Cavazzani št. 3).

Iv. Kopač svečar v Gorici priporoča priznano najboljšo in najcenejšo **voščene sveče** Cenik brezplačno in franko.

— Nova zaloga — ovsa in sena na debelo in drobno M. vd. Zerquench ul. Pierluigi di Palestrina (prej ul. delle Acque) vogal ul. Coroneo.

Prodajalnice jestvin založeno z vedno svežim blagom I. vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenin, moke, otrobov itd. priporoča svojim rojakom udani **Počkaj Ivan** ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.

MIRODILNICA Henrik Bonetta ul. Carradori 18 (vogal Beppa) Specialiteta navadnih in medicinskih drog, barv, pokostj, lakov, svetk, čepičev, navadnih in parfumnega mila, petroleja, spirita (žeste) za gorjeti. — Barvilo za čiščenje vina. **Nizke cene.** Prodaja na debelo in drobno

Nova prodajalnica Romolo Perini zlatar in droguljar Via del Rivo 20 Sprejema poplave, kupuje zlato, srebrno in juvele. Popravilja ure na jamstvo.

Prodajalnice jestvin založeno z vedno svežim blagom I. vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenin, moke, otrobov itd. priporoča svojim rojakom udani **Počkaj Ivan** ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F.

Stavbinski material kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trdki **Belli & Corsi** ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Narodni kolek je vdobiti pri upravi „Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5 **NEBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH IZTEVAD** KATALOGI BREZPLAČNO.

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno **krojačnico.** Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerno. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom. Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kroj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago. Z odličnim spoštovanjem **AVGUST ŠTULAR.**

Svoji k svojim! Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga **„Croatia“** stoječa pod pokroviteljstvom kralja, glavnega mesta Zagreb sprejema vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelu po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino. Vsa zavarovanja sprejema ter daje vsa pojasnila **Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst** ULICA TORRE BIANCA 20 Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

KONSTANTIN RUBINIK Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3. Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo. Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poroštvom. Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952. **Vhod po glavnih stopnicah.** Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/2 %, na menjice po 6 %, na zastave po 5 1/2 %. Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. Poštno hranilnični račun št. 16.004.

„Slavija“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386 80 K. izplačane odškodnine: 82.737.159 57 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakosi slovansko-narodno upravo. Vsa pojasnila daje: Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Svetko Hanibal Škerl — trgovec pri Sv. Ivanu — priporoča svojo dobroznano **prodajalnico** jestvin in pekarno ter lastno izdelane biškote. Vedno sveže blago. Cene zmerno. Posebno priporoča kruh, koji tudi pošilja brezplačno na dom.

Stavbinski material kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trdki **Belli & Corsi** ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Podpisani priporoča svoj iskušeni **železni plug** s kolesi za oranje na polju, pri brajda in drevju, za pletev, zasipanje, zrivanje itd. samovodilen, preprost, lahek in cen. — Svoje dobro znane škroplilnice proti peronospori in svoje neprenehljive vinske stiskalnice. **ŽIVIC, inženjer - Trst** Skladišče — trgovinska ulica 2.

Mejnarodno spedijsko posredovanje **Caro & Jellinek** Trst ul. Romagna št. 2 Trst. TELEFON št. 1627 Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov. Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva. Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu in inozemstvu. Pakovanje za prevoz po morju. Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike. Pošiljke vsake vrste po stalni nizki prevoznini. Proračuni brezplačno.

Zaloga izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager) **pivo** v sodčkih in v hoteljkih, kakor tudi **kvaza** iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu. Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode po zmernih cenah pri **ANTONU DEJAK junior** TRST Via degli Artisti št. 10.

Nova krojačnica. Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev. Pozor! Pozor! **Slovenski napis.** Izvršuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene! Priporoča se udani **Slavoj Škerl.**

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili. Vsa član ima po preteku petih let pravico do dividenca.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obšernostne **jament.**